

Nr 259

Av herr Nilsson i Tvärålund, om tillstånd för fodervärd att använda kronan tillhörig kallblodig häst för avel.

Den s. k. avhästningen inom näringslivet synes ha nått därhän, att en ytterligare minskning av hästbeståndet måste vara betänklig ur effektivitetssynpunkt. De svenska brukshästarnas genomsnittsålder är jämförelsevis hög, varför en avtagande reproduktion av hästbeståndet är att emotse.

I nuvarande läge är det kanske främst småbrukarna i skogsbygderna som upprätthåller hästintresset. Av olika skäl, bl. a. småbrukarnas höga genomsnittsålder, räknas allmänt med en kraftig avtappning från denna samhällsgrupp under den närmast framförliggande perioden om 10—15 år. En trolig utveckling är att en del småbruk kommer att sammanläggas med andra jordbruk i orten, andra torde komma att brukas mera extensivt, och en del torde komma att nedläggas. En utveckling av här antytt slag verkar också i riktning mot ytterligare nedgång av hästbeståndet.

Näringslivet, främst skogsbruket, behöver dock ett minimum av brukshästar, och för att inte detta minimum skall äventyras, måste olika åtgärder vidtagas. Då det också för krigsmakten är av stort intresse att reproduktionen förbättras av sådana hästar, som kan användas för dess behov, ligger det nära till hands, att näringslivet och krigsmakten samarbetar i syfte att öka hästbeståndet. En möjlig väg synes vara att de krigsmaktens hästar, som uthyres till s. k. fodervärdar och som därtill är lämpade, får användas till avel.

När det gäller varmblodiga ackordshästar eller reservstambästar har också sådan möjlighet öppnats. Genom ämbetsskrivelse den 18/6 1958 har sålunda Kungl. Maj:t bemyndigat intendenturförvaltningen att lämna tillstånd till fodervärd att — utan kostnad för kronan — använda sådan kronan tillhörig varmblodig häst, som därtill är lämplig, för halvblodsavel med rätt för fodervärden att behålla avkomman utan särskild ersättning. I sitt bemyndigande förutsatte Kungl. Maj:t att tillståndet icke utnyttjas i sådan omfattning att hästarnas användning i tjänsten eftersättes.

Ur näringslivets men också ur krigsmaktens synpunkt måste det vara lika betydelsefullt att fodervärd för kallblodig häst, enkannerligen av nordsvensk typ, erhåller tillstånd att använda den i avel enligt samma principer som fastställts för varmblod. Inom skogsbruket är den kallblodiga hästen fortfarande den rationelle dragaren. I oländig terräng, djup snö och vid kortare körslor i skogen hävdar sig hästen väl i konkurrens med traktorn. Även vissa draguppgifter inom jordbruket, framför allt på mindre gårdar, där brukaren i stor utsträckning är för sin utkomst hänvisad till skogs-

körslor vissa tider om året, försvarar hästen väl sin existens även ur ekonomisk synpunkt i förhållande till traktorn.

Det framstår för mig som naturligt att krigsmaktens kallblodiga hästar, som uthyres till fodervärd, får användas till avel i den mån de kan anses lämpliga härför. Ur krigsmaktens synpunkt skulle öppnandet av en sådan möjlighet också innebära förbättrad beredskap när det gäller tillgång till draghästar. Också när det gäller kallblod synes det kunna ske utan olägenheter för krigsmakten. Vid hästarnas inkallelse medgives fodervärden mestadels val mellan höst- och vartjänstgöring. Det bör därför vara möjligt att undvika inkallelser på sådan tid som ur avelssynpunkt i det enskilda fallet är olämplig.

Med stöd av vad som ovan anförts hemställes,

att riksdagen måtte besluta att hos Kungl. Maj:t anhålla om utfärdande av sådana bestämmelser att fodervärd för kronan tillhörig kallblodig häst får använda denna till avel utan kostnader för kronan och med rätt för fodervärden att behålla avkomman utan ersättning.

Stockholm den 27 januari 1959

Jan-Ivan Nilsson

i Tvärålund